★ Justiţie şi onoare ★
CLOPOTUL BUCOVINEI
★ Director: Ioana - Andreea Pânzar ★
• SOCIETATEA PENTRU CULTURĂ ROMÂNEASCĂ „MIHAI EMINESCU” DIN REGIUNEA CERNĂUŢI •
• LIGA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI DIN REGIUNEA CERNĂUŢI - UCRAINA •
• ASOCIAŢIA CULTURALĂ FLONDOR RĂDĂUŢI - ROMÂNIA •
★ CERNĂUŢI - RĂDĂUŢI - ROGOJEŞTI • An II • Nr. 18(24) • 2006 ★

DRUMUL SPRE MAREA UNIRE

Iancu Flondor

După recunoaşterea internaţională a independenţei, România, stat de sine stătător, cu o poziţie strategică în Peninsula Balcanică, unde se întâlneau interesele Rusiei, Turciei şi Austro-Ungariei, a căutat modalităţi proprii de afirmare pentru dezvoltarea sa viitoare, ca factor de stabilitate în sud-estul european. Primul război mondial (1914-1918) a reprezentat apogeul confruntării între Marile Puteri pentru dominaţie economică şi politică. În vara anului 1914, România prezenta interes deosebit pentru ambele tabere beligerante, fiecare căutând să o atragă de partea sa.

După atentatul de la Sarajevo (28 iunie 1914), căruia i-au căzut victime moştenitorul tronului austro-ungar, Franz-Ferdinand şi soţia sa, a izbucnit primul război mondial. Soarta ţării noastre a fost decisă la Consiliul de Coroană de la Sinaia din 21 iulie / 3 august 1914, când, bătrânul rege Carol I s-a consultat cu principalele forţe politice. Regele a cerut ca ţara să intre în război alături de Puterile Centrale (Tripla Alianţă); după discuţii îndelungate, s-a apreciat că espectativa armată este soluţia cea mai puţin riscantă.

Între 1914-1916, România a fost neutră faţă de conflictul mondial; primul ministru Ion I.C. Brătianu a manifestat o responsabilitate deosebită faţă de destinele ţării; în negocierile secrete purtate cu Antanta (de exemplu încheierea in septembrie 1915 a *"Acordului Sazanov-Diamandi "*, prin care Rusia se angaja să garanteze şi să apere integritatea teritorială a României şi recunoaşterea drepturilor acesteia asupra teritoriilor din Austro-Ungaria locuite de români în schimbul unei neutralităţi binevoitoare din partea României), care promitea sprijin în lupta pentru desăvârşirea unităţii naţionale, primul ministru a căutat să obţină cele mai bune garanţii pentru ţară, în felul acesta fiind reprezentantul forţelor care cereau intrarea ţării în război pentru împlinirea idealului deplinei unităţi naţionale.

Tratativele cu Antanta au intrat în vara anului 1916 în faza finală şi la 4 / 17 august s-au semnat documentele colaborării României cu Antanta, o convenţie politică şi una militară. Convenţia politică prevedea ca ţara noastră să declare război Austro-Ungariei; prin tratat, era respectată integritatea teritorială a ţării. România urma să participe la Conferinţa de Pace în condiţii de egalitate cu celelalte părţi semnatare. Convenţia militară stipula ajutorul militar al Antantei pentru ţara noastră; armata trebuia aprovizionată prin porturile ruse, cu muniţii şi armament în cantitate de 300 tone zilnic. România se obliga să intre în război la 15 / 28 august 1916; trupele ruse trebuiau să participe la apărarea Dobrogei. Intrarea României în război s-a făcut într-un moment nafavorabil sub presiunea Antantei care avea o situaţie grea pe fronturile europene. Armata noastră avea peste 800.000 de soldaţi şi ofiţeri, cea mai mare parte a armatei fiind afectată frontului din Transilvania şi mult mai puţin celui din Dobrogea, românii suferind înfrângerea de la Turtucaia, aceasta pentru că ofensiva română nu a fost susţinută de aliaţi (ruşi).

Concentrând trupe numeroase, beneficiind de o tehnică superioară şi de experienţa a peste doi ani de front, trupele Puterilor Centrale, după lupte grele, au oprit ofensiva armatei române; după bătălia de la Argeş-Neajlov, Bucureştiul a fost pierdut, la 23 noiembrie / 6 decembrie Mackensen intrând în Capitală; regele, guvernul, autorităţile şi unii locuitori s-au retras în Moldova, care a devenit centrul rezistenţei româneşti; frontul s-a stabilizat în sudul acestei provincii.

Condiţiile din Moldova au fost extrem de rele: iarna 1916/1917 foarte friguroasă, epidemie de tifos exantematic, supraaglomerarea localităţilor; în aceste momente grele pentru ţară, guvernul român a acceptat să depoziteze în Rusia, spre păstrare, tezaurul naţional, format din arhive, valută, valori mari, lingouri de aur, tezaurul Casei Regale, obiecte de cult.

Teritoriul ocupat a fost supus unui sistematic regim de ocupaţie militară, bogăţiile solului şi subsolului fiind exploatate în folosul Germaniei şi Austro-Ungariei; valoarea pagubelor este estimată la peste 18 miliarde lei aur.

În Moldova, printr-un efort uriaş s-a refăcut o armată de aproape o jumătate milion de oameni; la instruirea şi înzestrarea cu armament modern a contribuit misiunea militară franceză condusă de generalul Henri Berthelot; sub patronajul reginei Maria a fost organizată Crucea Roşie.

În vara anului 1917 s-au desfăşurat eroicele lupte de la Mărăşti, Mărăşeşti şi Oituz, în urma cărora armata germană s-a retras; în acest fel a fost salvat statul român şi s-a oprit înaintarea Puterilor Centrale spre Rusia.

Datorită situaţiei politice din Rusia, care a culminat cu lovitura de stat bolşevică de la Petrograd (25 octombrie / 7 noiembrie 1917) - România era singură şi înconjurată de duşmani. În aceste condiţii, România a fost silită, deşi victorioasă pe front, să încheie armistiţiu cu Puterile Centrale. La 24 aprilie / 7 mai 1918 a fost semnată - Pacea de la Bucureşti - deosebit de grea pentru ţara noastră. Deşi ratificată de Parlamentul de la Iaşi, ea nu a fost promulgată de regele Ferdinand; guvernul român a căutat să convingă Antanta că pacea a fost o necesitate impusă de moment.

Victoriile Antantei din vara anului 1918 au creat condiţii favorabile ţării noastre, continuării luptei pentru eliberare naţională. A fost declarat război Germaniei iar pacea de la Bucureşti a devenit nulă şi neavenită. La 18 noiembrie / 1 decembrie 1918, Bucureştiul eliberat a primit pe suverani şi autorităţile centrale.

Cu preţul unor mari jertfe: 339.117 morţi, 299.000 grav răniţi şi 116.000 prizonieri sau dispăruţi, România şi-a consfinţit pe câmpul de luptă, dreptul la deplină unitate naţională. Participarea României, alături de Antantă a urmărit realizarea deplinei unităţi naţionale. În teritoriile româneşti aflate sub dominaţie străină au fost organizate adunări populare care într-un cadru democratic s-au pronunţat pentru deplina unire.

Prima provincie care s-a unit cu patria mamă a fost Basarabia: la 27 martie / 9 aprilie 1918, Sfatul Ţării, care era format din reprezentanţi ai tuturor naţionalităţilor - 138 deputaţi - a adoptat în unanimitate Declaraţia de Unire cu Ţara.

La Cernăuţi, la 15/28 noiembrie 1918, Congresul General al Bucovinei, constituit din reprezentanţi ai românilor, polonezilor, germanilor, rutenilor, a votat cu majoritate zdrobitoare „unirea necondiţionată pentru vecie a Bucovinei în vechile ei hotare cu Regatul României”.

În străinătate s-a desfăşurat o vastă propagandă pentru susţinerea cauzei unităţii tuturor românilor; în acest sens au acţionat în Franţa, S.U.A., Marea Britanie, Italia, Suedia, între alţii, Take Ionescu (care a înfiinţat la Paris la 30 Octombrie 1918, Consiliul Naţional al Unităţii Româneşti, şi publica ziarul "La Roumanie"). Simion Mândrescu, Ioan Ursu, Constantin Angelescu, Vasile Lucaciu, V. Stoica.

În toamna anului 1918, în condiţiile prăbuşirii imperiului austro-ungar, Partidul National Român si-a reluat activitatea: Comitetul său executiv întrunit la Oradea a adoptat la 29 septembrie / 12 octombrie 1918 o declaraţie care cerea "independenţa naţiunii române". La 30 octombrie / 12 noiembrie 1918 s-a constituit Consiliul National Român Central cu sediul la Arad, organul central al luptei românilor pentru unire.

Adunarea Naţională de la Alba Iulia a avut loc la 18 noiembrie / 1 decembrie 1918, la ea participând 1228 delegaţi aleşi din toate localităţile Transilvaniei şi peste 100.000 oameni, veniţi pentru a consfinţi, în mod liber de orice constrângere, hotărârea de unire cu România. Adunarea a fost deschisă de George Pop de Băseşti, iar Vasile Goldiş a proclamat unirea "acelor români şi a tuturor teritoriilor locuite de dânşii cu România".

Rezolaţia Unirii prevedea înfăptuirea în România a unui regim democratic; a doua zi s-au ales organele provizorii ale puterii de stat, Marele Sfat Naţional care a îndeplinit funcţia de for legislativ, condus de George Pop de Băseşti, şi Consiliul Dirigent, prezidat de Iuliu Maniu şi format din 15 membri.

Unirea din anul 1918 într-un singur stat al tuturor românilor s-a realizat prin voinţa populară şi într-un context istoric favorabil. Tratatele de pace au recunoscut *de jure* o situaţie deja existentă; prin unire, s-a creat un cadru favorabil dezvoltării viitoare a societăţii româneşti. La înfăptuirea Marii Uniri au contribuit toate forţele şi categoriile sociale interne precum şi personalităţi politice precum: Regele Ferdinand, Ionel Brătianu, Iuliu Maniu, Iancu cavaler de Flondor, Take Ionescu, Pan Halippa, Ion Inculeţ, Nicolae Iorga şi mulţi alţii.

Desăvârşirea unităţii naţionale a României a căpătat recunoaştere internaţională prin tratatele de pace pe care ţara noastră le-a semnat:

- Tratatul de la Saint-Germain-en Laye, cu Austria - care recunoştea Unirea Bucovinei cu România - semnat la 10 decembrie 1919;
- Tratatul de la Trianon , cu Ungaria, care recunoştea Unirea Transilvaniei cu România, semnat la 4 iunie 1920;
- Tratatul de la Paris prin care Franţa, Marea Britanie, Italia şi Japonia (care nu l-a ratificat însă) recunoştea Unirea Basarabiei cu România - semnat la 28 octombrie 1920;
- Tratatul cu Bulgaria de la Neuilly, semnat la 27 noiembrie (dar de România la 10 decembrie 1919), a reconfirmat frontiera româno-bulgară din 1913.

Documentar realizat de publicaţia «Clopotul Bucovinei»

GENEALOGIE BUCOVINA (I)

*****

ÎNRUDIREA FAMILIEI CAVALERILOR DE FLONDOR CU FAMILIA CONȚILOR DE VASSILKO

Arbore genealogic întocmit de Ioana- Andreea Pânzar şi Mihai Pânzaru-Bucovina

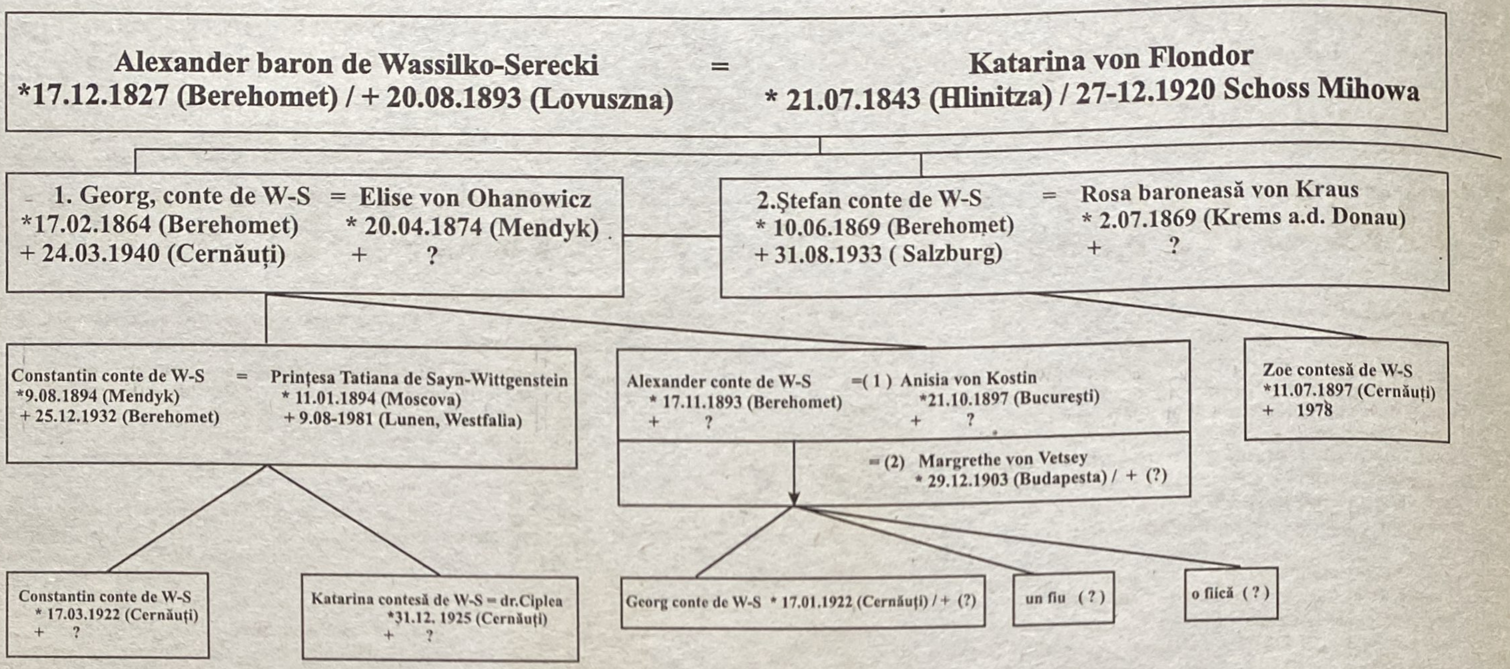
Alexander baron de Wassilko-Serecki = Katarina von Flondor
*17.12.1827 (Berehomet) / + 20.08.1893 (Lovuszna)
* 21.07.1843 (Hlinitza) / 27-12.1920 Schoss Mihowa
1. Georg, conte de W-S = Elise von Ohanowicz
*17.02.1864 (Berehomet) * 20.04.1874 (Mendyk)
+ 24.03.1940 (Cernăuți) + ?
2.Ştefan conte de W-S = Rosa baroneasă von Kraus
* 10.06.1869 (Berehomet) * 2.07.1869 (Krems a.d. Donau)
+ 31.08.1933 (Salzburg) + ?
Constantin conte de W-S = Prințesa Tatiana de Sayn-Wittgenstein
*9.08.1894 (Mendyk) * 11.01.1894 (Moscova)
+ 25.12.1932 (Berehomet) + 9.08-1981 (Lunen, Westfalia)
Alexander conte de W-S =(1) Anisia von Kostin
* 17.11.1893 (Berehomet) *21.10.1897 (București)
+ ? + ?
= (2) Margrethe von Vetsey
* 29.12.1903 (Budapesta) / + (?)
Zoe contesă de W-S
*11.07.1897 (Cernăuți)
+ 1978
Constantin conte de W-S
* 17.03.1922 (Cernăuți)
+ ?
Katarina contesă de W-S = dr.Ciplea
*31.12. 1925 (Cernăuți)
+ ?
Georg conte de W-S * 17.01.1922 (Cernăuți) / + (?)
un fiu (?)
o fiică (?)

Contesa Zoe Wassilko-Serecki, nepoata Ecaterinei Flondor-Wassilko, o somitate mondială în domeniul parapsihologiei, implicată în studierea fenomenului *poltergeist* al Eleonorei Zugun din Talpa, unul din marile mistere care nu a fost încă elucidat

O contesă Wassilko în închisorile româneşti

CAZUL DOAMNEI CIPLEA

«În toamna anului 1955, după o tentativă de sinucidere la Ministerul de Interne am fost transportat pe aripa specială a Securității la Spitalul Văcăreşti, unde în cele şase celule se mai aflau internați: Vasile Luca (fostul ministru comunist), Doamna Ciplea, Constantin Oprişan (în anchetă, legat de procesul Valeriu Negulescu) şi Generalul Mihail, fost şef al Statului Major al armatei la 23 august 1944. Eu mă aflam în celula dintre Vasile Luca şi doamna Ciplea. Prin ciocănituri în perete am aflat cine era vecina mea. Dânsa după câteva zile mi-a transmis că în ipotaza că unul dintre noi va fi mutat să continuăm să "corespondăm" pe plăcuțe de săpun pe care să le punem în spatele rezervorului de apă de la W.C. Aşa s-a şi întâmplat după câteva săptămâni.Prin perete şi pe săpun, ea mi-a "spus" ceea ce voi relata în continuare. Era căsătorită cu doctorul Ciplea din Cluj, părinții săi fiind contele Wassilko din Bucovina de Nord, iar mama din familia Wittgenstein, de origine germană din zona Petrograd, refugiată după Revoluția din 1917. În perioada 1950-1953 a lucrat ca dactilografă la Ambasada Bulgariei apoi la Ambasada Germaniei (R.D.G.). Întrebându-mă de ce sunt arestat şi aflând că deşi sunt deținut politic din 1948, acum sunt anchetat în legătură cu Experimentul Piteşti mi-a transmis că dânsa ştie despre torturile de la Piteşti şi Gherla în aşa-zisa reeducare. Doamna Ciplea spune în continuare că prin anul 1950-1951 a cunoscut pe cineva eliberat de la închisoarea Gherla şi trecut prin torturile aşa-zisei reeducări. În vara anului 1951, Radio France a transmis o ştire în care se spunea că în România în închisori unii deținuți torturează pe ceilalți pentru a-şi dovedi ataşamentul pentru regim dovedindu-şi astfel vinovăția şi dorința de reabilitare (probabil că această ştire era furnizată de Serviciul Român de Contrainformații pentru că a fost folosită mai târziu în anchetările referioare la aşa-zisa reeducare din închisori n.n.)

În urma celor aflate de la acest deținut, doamna Ciplea a transmis prin ambasada R.D.G. [sic!?- nota redacției] informațiile reale în sensul că Securitatea este autoarea celor petrecute la Piteşti şi Gherla. Ştirea a ajuns la O.N.U. şi în toamna anului 1951 s-a făcut mare "tărăboi" (expresia îi aparține doamnei) pe această temă. M-a întrebat ulterior dacă după anul 1951 "acțiunea" a continuat sub aceleaşi forme ca până atunci, dânsa ştiind că s-a sistat în 1952. I-am răspuns afirmativ. Prin 1954-1955 doamna Ciplea s-a mutat cu serviciul la Misiunea Militară Britanică, de unde Securitatea i-a cerut să furnizeze informații. Socotind acțiunea prea riscantă şi având sentimente pro-occidentale, dânsa i-a comunicat şefului Misiunii Militare Britanice, rugămintea de a găsi un pretext pentru a o elibera din funcție. Acesta însă a liniştit-o spunându-i să îi prezinte de fiecare dată informațiile de care are nevoie securitatea şi el îi va da ceea ce crede. Pentru aceasta nu va mai lua legătura cu el ci cu colonelul Lowlyn. Activitatea însă nu a durat prea mult pentru că acest colonel era spion sovietic, astfel încât o întreagă rețea a fost predată (circa 10-14 persoane), fapt pentru care se afla acum în anchetă, bolnavă, cu un T.B.C. în urma bătăilor de la Securitate. Am încheiat relatările legate de doamna Ciplea.»

(Traian Popescu: File din istoria comunismului, Bucureşti, ed. Scara, 2004)

GENEALOGIE BUCOVINA (I)

*****

ÎNRUDIREA FAMILIEI CAVALERILOR DE FLONDOR CU FAMILIA CONȚILOR DE VASSILKO

Arbore genealogic întocmit de Ioana- Andreea Pânzar şi Mihai Pânzaru-Bucovina

- 3. Alexander conte de W-S * 2.02.1871(Berehomet) + 21.07.1920 (Bârlad) = Eva baroneasă von Putz-Rolsberg * 2.07.1878 (Leitersdorf) + (?)
  - Eva, contesă W-S *27.07.1902 (Olomoutz) + 12.06.1969 Ottawa (Canada) = Ludwig, prinț de Sayn-Wittgenstein * 13.01.1901 *Tsarskoe Selo (Rusia) + 24.01.1974 (Ottawa)
    - Peter, prinț de S-W * 24.11.1926 (Cernăuți) + 22.02.1933 (Hangu/Romania)
    - Elisabeth, prințesă de S-W *10.06.1927 (Cernăuți) / + 21.02.1933 (Hangu)
    - Leon (Leo), prinț de S-W *9.09.1935 (Hangu) = Maria Olsufieva *11.08.1941 (Viena)
      - Georg-Michael,prinț de S-W * 6.09.1966 (Ottawa) = Auda Maria Blohon *30.11.1969
        - Alexandra Katharina Maria, prițesă S-W *18.03.1996 (Mississauga,Ontario)
        - Caroline Eva, prințesă S-W *27.01.1998 (Mississauga,Ontario)
        - Katherine Eva, prințesă S-W * 1.05.2001 (Mississauga,Ontario)
      - Alexander, prinț S-W *14.03.1969(Ottawa) = Catherine Bennie * 7.11.1965 (Montreal)
        - Eva Maria, prințesă S-W *18.10.2000 (Vancouver)
        - Leo, prinț S-W * 14.02.2002 (Vancouver)
      - Katherine * 29.11.1971 (Ottawa)
      - Peter * 6.07.1975 (Ottawa)
    - Katharina,prințesă S-W *10.01.1937 (Cernăuți) = Georg-Heinrich, baron von Schonberg *8.03.1935 (Kemnitz)
  - Carlo, conte de W.S. * 9.08.1905 (Olomoutz) + (?) = Elena Brăteanu (7.01.1904-12.11.1995)
  - Georg, conte de W-S *20.05.1908 (Munchen) + (?)
- 4. Victor conte de W-S *19.05.1872 (Berehomet) + 13.07.1934 (Cernăuți) = Florica von Goian * 14.07.1878 (Jadova) + 2.04. 1914 (Jadova)
  - Iancu, conte de W-S *22.03.1904 (Koszczuja) + ?

CONSTANTIN FLONDOR (Timişoara) - 70

Data şi locul naşterii: 16 decembrie 1936, Cernăuți, Bucovina
Studii: 1954-1960 :Universitatea de Arte Plastice Bucureşti secția pictură
Profesor la Facultatea de Arte Plastice a Universității de Vest, Timişoara
Profesor la Academia Internațională de vară pentru pictură, Beratzhausen, Germania
Membru fondator al Grupului Constructivist 111, Grupului Sigma, Grupului Prolog
Membru al UAP din România

[…]Refugiul, la propriu, din copilărie, părăsirea Bucovinei natale l-a marcat, fără doar şi poate. Ca spirit, Timişoara este aproape de Cernăuți, locul de baştină al pictorului. Poate cele două oraşe sunt înrudite dincolo de capacitatea de a reda similitudinile în cuvinte. Relieful, cerul, transparența aerului sunt, însă, diferite. Şi nu doar la distanța dintre cele două extremități ale românității, ci chiar pe spații mult mai scurte, la zvâcnirea secundei pe care, în ultimii ani, Flondor încearcă s-o surprindă pe pânză. S-o fixeze înainte de dispariție, înainte de schimbarea de ritm în univers. Aşadar, Flondor este unul dintre refugiații în Banat. De ce şi cum? Din cauza istoriei. Născut în 1936 la Cernăuți, în familie înrudită cu a marelui unionist Iancu Flondor (iată un filon ce marchează, definitiv, destinele şi, pentru iubitorii de cercetare biografică drept explicație a creației ar putea lămuri iubirea de Eminescu, nostalgia după momentele de splendoare a istoriei româneşti), Constantin Flondor s-a refugiat, cu familia, în 1940 la Bucureşti. În 1944 - al doilea refugiu, în satul Podari, lângă Craiova.

Destinul îl aduce în 1950 la Timişoara, ca elev al liceului de arte plastice. Acelaşi liceu pe care avea să-l conducă, ani buni mai târziu, ca director. După studiul picturii, ca student al Institutului „Nicolae Grigorescu“ din Bucureşti, se întoarce la Timişoara, unde lucrează, sporadic, ca pictor executant la Opera Română şi la Teatrul Maghiar. Din 1962 este profesor la Liceul de Arte Plastice din Timişoara.

Din 1991 este cadru didactic universitar la reînființata Facultate de Artă, (ocupând, între anii 1996-1999 şi funcția de decan). Biografia, povestită în cifre seci, nu dă măsura căutărilor, zbaterilor, frământărilor unei personalități complexe. A „refugiatului“ Constantin Flondor, care, în marginea de Vest a României, scrutează fragilitatea florii de măr, în căutarea sensurilor fundamentale ale existenței. Refugiat este, şi se simte, pentru că şi-a păstrat individualitatea între timişoreni, pentru că, având nostalgia grupului, a grupării căreia să-i aparțină, a găsit-o altfel decât în formele constituite, în sfârşit, pentru că refugiul i-a fost şi îi este o stare de spirit care marchează raportarea la ceea ce consideră a fi „acasă“ şi ceea ce percepe a-i fi mediul în care lucrează. De aceea face relativ uşor puntea între Timişoara, Bucureşti şi restul lumii, iubindu-le, dar ținându-le departe, ca nu cumva o prea mare apropiere să tulbure universul recreat din amănuntele uluitoare ale naturii, văzute cu ochiul ce pătrunde dincolo de aparențe.[…]

Rațiunea de a fi, temelia esteticii care să i se potrivească a găsit-o în scrierile lui Paul Klee, al cărui impact în modernitate îl compară cu cel al lui Leonardo, în Renaştere. Cercetarea scrierilor, traducerile din germană, asocierea cu Ştefan Bertalan şi Roman Cotoşman i-a adus fericita „singurătate în trei“ a grupului cunoscut acum drept 111, citit când ca o cifră în sine, când ca suma 1+1+1 a celor trei artişti. […]

Creațiile, semnate Sigma, îşi doreau să aducă estetica în fața societății, fără orgoliul persoanelor ce realizau lucrarea (era un „anonimat al individualităților“, descrie Flondor, cât se poate de precis, stilul adoptat mai ales în perioada de început a grupului. […]

Iar Prolog este o grupare care încă mai scrie şi descrie istorie, atitudine plastică şi revelație, aşa că ar fi prea devreme să se tragă linie sau concluzii. Finalul rămâne, prin urmare, deschis.

În anul 2003 Constantin Flondor primeşte Marele Premiu al Uniunii Artiştilor Plastici din România.

Mariana Cernicova în *Agenda* (Timişoara), nr. 37/11 septembrie 2004

“LA MULTI ANI!” îi urează redacția CLOPOTUL BUCOVINEI artistului bucovinean cu prilejul sărbătoririi vârstei de 70 de ani.

În curând ziarul “CLOPOTUL BUCOVINEI!”

va putea fi citit şi pe Internet la adresa:

www.flondor-clopotul-bucovinei-ua.ro

TEZE ŞI ANTITEZE LA CERNĂUŢI (IV)

POEZIA LUI ARCADIE OPAIŢ TRADUSĂ ÎN LIMBA FRANCEZĂ SAU DE LA CERNĂUŢI LA PARIS VIA BUCUREŞTI

Recent a intrat în fondul Bibliotecii Naţionale a Franţei de la Paris volumul «RACINES LYRIQUES Selection anthologique de la poesie bucovinienne» apărut la Bucureşti în anul 2002 în Editura «Casa Radio» a Societăţii Române de Radiodifuziune, sub semnătura lui Georges Astaloş. Este meritoriu proiectul Societăţii Române de Radiodifuziune, al lui Dragoş Şeuleanu, care l-au cooptat într-un proiect interesant pe poetul şi dramaturgul George Astaloş, român de origine germană, cu rădăcini în nordul Bucovinei, ce trăieşte la Paris şi este redactor al revistei «Nouvelle Europe».

Proiectul Societăţii Române de Radiodifuziune în care a fost inclus autorul cunoscutei piese de teatru «Vin soldaţii» a cuprins şi o antologie în limba franceză a poeziei basarabene şi o alta a celei israeliene de limba română.

Volumul dedicat poeziei bucovinene a trecut aproape neobservat pentru poeţii nord bucovineni, o pertinentă analiză apărând la Suceava, sub semnătura Doinei Cernica din care cităm:

«În ceea ce priveşte cei 44 de poeti antologaţi în acest volum ce „ propune un insolit şi fascinant excurs bucovinean de la Paul Celan, la Matei Vişniec şi Nichita Danilov”, cititorului bucovinean căruia îi semnalăm apariţia Rădăcinilor lirice, cu o sinceră invitaţie la lectură fiindcă există un indiscutabil şi nu arar tulburător efect al sonorităţii franceze a unor versuri bine ştiute; să nu uităm apoi că avem de-a face cu un tălmăcitor de indiscutabil talent. Cu bucuria prezenţei semnificative şi a câtorva tineri, îi prezentăm: Lucian Costin, Vasile Gherasim, Benjamin Fondane, George Antonescu, Iulian Vesper, Paul Celan, George Drumur, Vasile Leviţchi, Manfred Winkler, Modest Morariu, Dan Paghis, Platon Pardau, Ion Vatamanu, Mircea Lutic, Ion Beldeanu, Grigore C. Bostan, Adi Cusin, Ion Filipciuc, Nicolae Prelipceanu, Viola Vancea, George Bodea, Elena Marita, Vasile Tărâţeanu, Laurenţiu Cârstean, Mihai Prepelita, Arcadie Opaiţ, Simion Gociu, Maria Constantines, Ilie Tudor Zegrea, Nichita Danilov, Mircea Aanei, Cornelia Maria Savu, Matei Vişniec, Nicolae Spătaru, Carmelia Leonte, Liviu-Dorin Clement, Ion Bâcu, Rodica Ursuleac, Vitalie Zâgrea, Doina Bojescu, Dumitru Mintencu, Liviu Rusu, Lia Popov, Gheorghe Ungureanu. O addenda, în încheiere, oferă o imagine cuprinzătoare asupra personalităţii lui George Astaloş, sporind şi prin valoarea sa, valoarea acestei antologii. Valoare care rezistă şi fără raportarea cărţii la etno-programul dedicat punerii în lumină în plan european a spaţiului liricii româneşti, dar ce rost ar avea să facem abstracţie de el? Să salutăm aşadar această apariţie şi să sperăm că ea, spre deosebire de alte antologii ale scrisului românesc în Bucovina, va ajunge nu numai în marile biblioteci şi librării ale ţării, ci în primul rând ale Europei şi ale lumii. Acolo unde ea va trebui să pledeze şi pentru ceea ce Georges Astaloş a vrut să reafirme atunci când a conceput-o: unitatea Bucovinei - adevăr gândit, simţit, exprimat româneşte, în chiar flamura limbii române: poezia.»

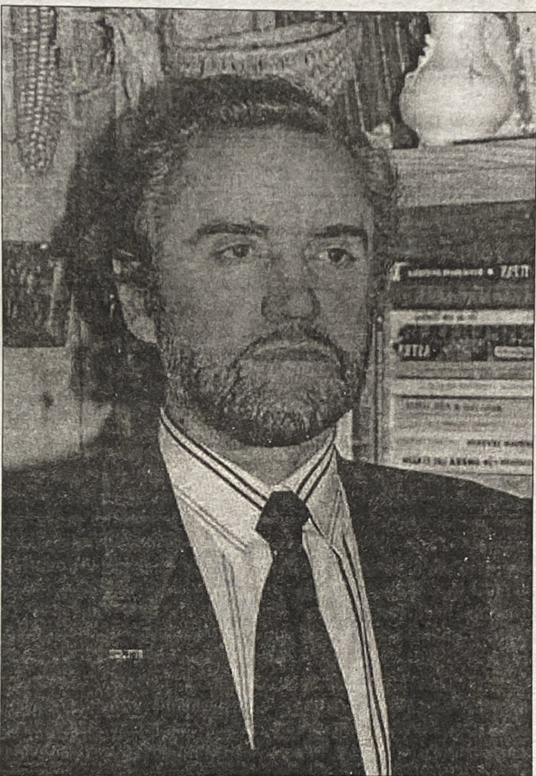

Dar cum Doina Cernica, aduce o critică la fel de pertinentă privind lipsa din volumul amintit a unor autori precum Mircea Streinul şi Constantin Ştefureac, dorim să aducem în discuţie şi o alta antologie a poeziei bucovinene apărută la Iaşi şi aspru criticată de poetul bucovinean Arcadie Suceveanu.

E vorba de volumul «Metafore româneşti din Bucovina de Nord» apărut la Editura Cronica, în anul 1998. Iată ce spune autorul volumului «Arhivele Golgotei» în revista basarabeană SUD- EST apărută la Chişinău în anul 2003 (nr.2/52) în studiul «Antologia: criterii şi modalităţi de selectare»:

«Metafore româneşti din Bucovina de Nord (ediţie îngrijită de Vasile Constantinescu şi Ion Puha) e aproape o catastrofă. Foarte multe texte sunt pline de greşeli, au strofe sau rânduri lipsă. Notiţele biobibliografice conţin de multe ori informaţii eronate, afirmaţii aberante sau chiar agramate. Impresia e că nimeni în afară de operator n-a mai parcurs aceste texte. Selecţia este şi ea amendabilă. Cel mai amplu este prezentat Arcadie Opaiţ cu 11 poeme, autor a două volumaşe, voce poetică încă necristalizată. Spre comparaţie: Vasile Leviţchi figurează cu 8 poezii, Ilie Motrescu - cu 4, Ilie T. Zegrea cu 4, Nicolae Spătaru cu 4, subsemnatul cu 6. Adunată în grabă, neconvingătoare, antologia scoate în evidenţă o totală necunoaştere a fenomenului poetic şi cultural din Nordul Bucovinei “.

Din cele două studii critice privind două antologii dedicate poeziei bucovinene, prima, a lui Astaloş cuprinzând Bucovina istorică, a doua a lui V. Constantinescu şi I.Puha, fiind dedicată numai nordului Bucovinei, surprindem două puncte de vedere diferite. Dacă Doina Cernica deplânge lipsa unor autori în antologia lui Astaloş (Mircea Streinul şi C. Ştefureac), Arcadie Suceveanu îl critică pe Arcadie Opaiţ că este prezentat în antologia Editurii „Cronica” de la Iaşi cu 11 poezii faţă de un număr mult mai mic de poezii al confraţilor săi cernăuţeni, că ar fi autorul a «două volumaşe» şi că este «o voce poetică încă necristalizată” !!

Arcadie Opaiţ nu este vinovat că a fost inclus cu 11 poezii în antologia de poezie nord bucovineană a „Cronicii” de la Iaşi. Dar iată că şi George Astaloş îl include tot cu 11 poezii în antologia «franceză» a poeziei bucovinene. Şi de această dată Arcadie Opaiţ nu este vinovat întrucât a aflat de volumul în cauză abia după 4 ani!!

La fel nu este vinovat că Arcadie Suceveanu nici nu figurează în antologia franceză a lui Astaloş!?

Arcadie Suceveanu, laureat al PREMIULUI LITERAR ARCADIE OPAIŢ pe anul 1995, îl atacă chiar pe cel ce l-a premiat în valută forte. Arcadie Opaiţ nu are o operă literară înainte de anul 1990, întrucât aşa cum spune George Astaloş (pag.150), «en 1973, est expulse de l'Universite pour raisons politiques» (în 1973, a fost exmatriculat din Universitate din motive politice»).

Şi pentru că aceasta nu a fost destul, Arcadie Opaiţ a fost trimis în exilul siberian pentru a nu fi un pericol politic în Bucovina.

Acolo, (scrie Gh. Parja în articolul «Români în Siberia» apărut în publicaţia «Graiul Maramureşului») într-o geografie fără margini, au fost duşi cu forţa români. Li s-a stimulat uitarea. Locurile de unde vin, unde aveau părinţi, surori şi fraţi trebuiau şterse din memorie. Dar uitarea, cum spuneau anticii, este moartea însăşi. Dar ei nu doreau să moară. Ei doreau să fie oameni care ţin minte. Ştiau că au lăsat în urmă sate deportate, biserici dărâmate, biblioteci arse, suflete sfâşiate. Acolo, în ţinuturile albe, parcă fără orizont, li s-a dat un alt grai, cu o altă istorie, cu o altă climă. Li s-a dat o altă viaţă. Cu alte iubiri, cu nunţi de omături, naşteri friguroase şi cimitire de gheaţă. Mi-a fost dat, prin satele româneşti din Bucovina de Nord, să întâlnesc destine cutremurate de istorie. Scriitorul Arcadie Opaiţ, care a stat vreo şapte ani în exilul alb, pentru a nu uita limba română, din emoţie şi dragoste faţă de brazi, vorbea cu ei româneşte. Avea impresia că şi brazii sunt exilaţi în Siberia dar avea convingerea că ei, brazii, îl înţeleg, la o temperatură de minus 40 de grade».

Arcadie Opaiţ a revenit după 1990 în Bucovina, după un popas la Chişinău, iar din «banii siberieni» a acordat 49 de premii literare (printre care Vasile Tărâţeanu, Arcadie Suceveanu, Grigore Bostan şi Mihai Cimpoi) a plătit în nume propriu tiparul şi hârtia pentru 2 numere ale publicaţiei PLAI ROMÂNESC şi a achitat aproape doi ani expedierea tirajului ziarului de la Chişinău (unde se tipărea) la Cernăuţi (unde se difuza).

Pentru creaţia sa literară Arcadie Opaiţ a primit premii literare, este membru al Uniunii Scriitorilor, lucrător emerit al Ucrainei în domeniul culturii, deci selecţia de 11 poezii traduse în limba franceză, mai multe decât au alţi poeţi bucovineni, este justificată. Pentru că aşa cum spunea Gh. Parja, Arcadie Opaiţ a stat vreo şapte ani în exilul alb şi pentru a nu uita limba română, vorbea româneşte cu brazii, exilaţi poate şi ei din Bucovina pe care o părăsise pentru un motiv neacceptat de autorităţile sovietice: era patriot român.

Poezia bucovineană a pătruns în mediul francofon prin traducerea lui George Astaloş. Dacă George Astaloş i-a acordat lui Arcadie Opaiţ dreptul de a avea 11 poezii în antalogie, făcând din el un fel de lider, atunci noi trebuie să-i acordăm credit poetului şi dramaturgului care şi el are rădăcini în Bucovina septentrională.

«Limba franceză este cel mai puternic vehicul literar - un spaţiu de comunicare şi de comuniune unde creaţiile de peste tot vin să-şi dea întâlnire pentru a se cunoaşte reciproc şi a-şi împrumuta una alteia "acest nimic de sensibilitate" care asigură transferul de emoţii dintr-un idiom în altul. Şi apoi, oare nu părintele letrismului, moldoveanul nostru din Botoşani, Isidore Isou, este cel care zicea în "Pour une nouvelle poesie et une nouvelle musique", apărută la Gallimard (NRF, 1947), că: "Orice poezie, dacă vrea să se afirme, trebuie să devină o clipă franceză în secol"? Isidore Isou vroia să zică prin aceasta că, pentru a face cunoscută poezia sa în lume, trebuie s-o facă să circule în franceză. Altfel zis, acest demers dă o şansă poeziei de a se face tradusă şi în alte idiomuri. Şi pentru a-şi ilustra afirmaţiile, moldoveanul nostru citea câţiva poeţi, astăzi cunoscuţi lumii întregi. Aşa precum: un Tristan Tzara, un Edgar Allan Poe, un Rilke ori un Ştefan George. Letristul a vizat just - “doar cei care au vieţuit în calitate de creatori în francofonia metropolitană sunt capabili (în afară de câteva excepţii, evident) de-a se bucura de o certă înţelegere a fenomenului şi de a se lăsa asimilaţi", spune Astaloş în prefaţa selecţiei în limba franceză a poeziei basarabene.

Aşadar poezia bucovineană de ieri şi de azi a pătruns în mediul francez, iar Arcadie Opaiţ a fost considerat de George Astaloş un poet valoros al Bucovinei.

Miruna Loghin (Bucureşti)

Fondator şi Senior editor :
Arcadie Opaiţ
Certificat de înregistrare ЧЦ - 290
eliberat la 25-03-2005.
Preşedinte de onoare:
Alexandru Racovitză - Flondor
Redactor Şef: Mihai Pânzaru-Bucovina
Redactor Şef adjunct:
Vichentie Nicolaiciuc

Redacţia:
Mircea Rusu, Genoveva Filip,
Miruna Loghin
Adresa Redacţiei:
Cernăuţi, Piaţa Centrală nr. 9
Tehnoredactare computerizată:Rose Matei
Autorii poartă răspunderea pentru conţinutul articolelor. Punctul de vedere al redacţiei poate să nu coincidă întotdeauna cu al autorului.

Asociaţia Culturală Flondor
ISSN 1841-4664

Imprimare

Tipografia "Molodii Bucovineţ"
58000, or. Cernăuţi, str. Prutska, 29
Tiraj : 5000 exemplare
Comanda

Difuzare gratuită

"ДЗВІН БУКОВИНИ"
Засновник: Опаіц Аркадій
Сильвестрович
Адреса: УКРАЇНА, м. Чернівці 58000,
Центральна площа №9.